

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Cap. Si peo debilitate 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

tur, & l. Cum Prator 12. §. De judic. & tradit Bart. ex communi DD. sententia in d. l. More num. 10, De jurisd. Hodie delegati quasi ordinarii sunt, ex opinione Panorm. in c. Cum Bertholdus num. 20 inf. De sent. & re jud.

6 Quâ ratione idem existimat Bart. in delegato ad unam causam, ut & is possit subdelegare articulum ejusdem causæ: sed hoc minus rectè, propter text. in d. l. Cum Prator §. 1. quo non permittitur delegatio nisi his, qui à lege vel more, id est, consuetudine habent, vel qui ad universitatem causarum delegati sunt. Quippe judicandi munus necessarium est, ut loquitur text. in l. fin. §. judicandi D. De munerib. & honorib. atque idcirco à se rejici, & in alium transferri non potest: unde si aliter fiat, necesse est id lege vel more permittatur. Quod igitur Bart. dicit, delegatum ad unam causam posse articulum ejusdem causæ subdelegare, mihi non videtur probabile, propter d. l. Cum

Prator §. 4. Nisi esset actus non jurisdictionalis, ut est examinatio testium, quando scilicet Judex prius personas testium approbavit, deinde alteri committit eorum depositiones; quia hæc res non est jurisdictionis, sed nudæ executionis sive ministerii. Panorm. ex DD. communi sent. in c. Super questionum 27. in pr. numero nono circa fin. hoc tit.

Postremò hic minimè negligendum est, quod tradit And. Alciat in Rubr. inf. De off. ordinarii num. 6, cum seqq. differentiam esse inter Judicem, cui jurisdictionis mandata est, & eum, qui Judex datus est, ut illi subdelegare sit permittum, huic minimè. Cui etiam favere videatur text. in l. i. D. Quis à quo appell. tamen aperte ipsi refragatur text. in l. A Iudice §. in fine C. De judic. ubi datus Judex à Principe alium potest dare Judicem, ergo ex mandata jurisdictione.

In Cap. Si pro debilitate 3.

SUMMARI A.

1. Delegato S. Pont. cur permissa subdelegatio.
2. Delegationi Principis simpliciter facta inest potestas subdelegandi.
3. Persona idonea qua quibus subdelegari possint.
4. An & justa causa subesse debeat.
5. Quid si delegatus se malitiosè exoneret judicandi munere.
6. An & quatenus opus consilio vel præsentia subdelegantur.
7. Causa graves qua dicantur.

Hoc Cap. agitur de S. Pontificis delegato, cui liberum est causam sibi commissam subdelegare alteri, si justè impediatur; hac tamen limitatione adhibita, nisi causæ qualitas consilium ipsius vel præsentiam requirat. Singula perlustremus.

In primis hic queri posset, quo modo id delegato permittum sit, utpote cujus fides vel industria electa videatur, ac proinde alium, qui delegatione non continetur, sibi subdelegare nequeat, arg. l. Inter artifices 31. D. De solut. junctâ l. Diligenter §. D. Manuati. Sed Resp. Riminaldus, hic num. 2, id locum non habere in delegatione simplici, sed ubi mandatum est, ut personaliter delegatus causam cognoscat vel exequatur, per text. in c. fin. §. 2, hoc

tit. & d. l. Inter artifices in V. specialiter. Quod quandoque ex ipsa causa delegata colligitur, ut in specie c. l. cui vers. sed si non expressè hoc tit. in 6. Deinde in delegatione simpliciter facta à Principe regulariter à jure inest potestas subdelegandi, text. hic & in c. Pastoralis 28. in pr. hoc tit. & d. c. fin. & in l. A Iudice §. C. De judic. Non igitur delegatus Principis subdelegando peccat, neque mandati fines egreditur, cum subdelegatio illa per jus idoneis & discretis fiat, sicut hic discrete addit textus. Nam quid interest, delegatus mandatum suum per se, vel per alium subdelegatum idoneum impleat? l. Veteris 8. C. De contrah. & commut. stipulat.

Quæ autem personæ idoneæ sint ad suscipiendam hanc subdelegationem, declarat & constituit Bonifacius VIII. in c. Statutum 11. §. 1, iuncto §. in nullo, in verb. & personis dumtaxat designatis, De rescript. in 6. videlicet Clericis in dignitate, vel personatu constituti, & Ecclesiarum Cathedralium Canonici, item Priores Conventuales, & Episcoporum Officiales, d. c. Statutum & c. 2. De rescript. in Clement.

Cæterum ex verbis text. nostri, quibus, ut dixi, liberum relinquitur delegato Sedis Apostolicæ vices suas committere, si debilitate vel aliâ gravi causâ impediatur, difficilè exurgit argu-

mentum, ut, si non impediatur, non possit subdelegare; estque argumentum deductum à contrario sensu, utroque jure receptum, c. *Cum Apostolica* 7, in fine inf. De his qua fiunt à Prelatis &c. & l. 1, D. De eo cui mand. est iuris d. At repugnat d. c. *Pastoralis* 28 & c. fin. hoc tit. & l. *Audice* 5, C. de iudic. quibus locis permittitur simpliciter delegato Principis subdelegare: imò tacite ex juris concessione mandato suo hoc continetur, quare & absque causa poterit subdelegare. Ut igitur hunc nodum solvat Panorm. hic num. 1, existimat justam causam impediendi in delegato Principis requiri, quando vult subdelegatum compellere ad accipiendam subdelegationem. Verum hanc sententiam rectè refutat Decius hic num. 11. Si enim potest, inquit, sine causa subdelegare poterit, & sine ea subdelegatum compellere, d. c. *Pastoralis* in pr. Neque movet argumentum à contrario sensu, quia illud cessat, ubi expressè aliud decisum est à jure, ne id, quod præsumptivè ex sententia legis eruitur, juri expresso præferatur, ut est communis resolutio, teste eodem Decio, hic num. 12.

Quare constituti juris est, delegatum summi Pontificis subdelegare posse, etiam sine causa, & in vicis partibus litigantibus, ut hic textus probat, in *V. liberum*, & ibi Gl. Innoc. Panorm. & Decius: * dummodò delegatus malitiosè se non exoneret iudicandi munere, & in subdelegatum rejiciat. Nam hac specie et si delegatio ab eo facta valeat, si sponte à subdelegato recipiatur, renitentem tamen subdelegatum compellere non potest, d. c. *Pastoralis* in pr. Neque enim malitiæ hominum à jure indulgetur, l. in fundo 39, circa fin. D. De rei vindic.

6 Potèd quod additum est ad textus nostri moderationem videlicet de consilio vel præsentia subdelegantis, sensus hic est, ut si causa tanti momenti sit, ut opus habeat consilio subdelegantis, ea subdelegari debeat, adjecta clausula de requiringo consilio subdelegantis; si præsentia abstinere debet à subdelegatione. Consilium verò requisivisse sufficit, etiam si illi non parcat, text. in

c. *Cum olim* 7, inf. De arbitris. Idem est de consilio alicujus tertii requirendo, ut rectè hic Innoc. Sed quid si omisso consilio subdelegatus processerit? Et non valere sententiam ab eo latam idem Innoc. censet, quem & tacitè sequitur hic Panorm. siquidem subdelegatus peccavit contra formam mandati, quæ erat diligenter servanda, c. *Venerabili* 37, hoc tit. innotat l. *Diligenter* 5, D. Mandati. Vide quæ fufius de hoc argumento hic Interpretes tractant, Decius præsertim. Nos reliqua persequamur.

Ait igitur textus h. in fine. Nisi forte causa ita graves sint, quod sine præsentia sua non possint commode terminari; tales subdelegari non possunt, ut & antè expositum est. * Quæ autem sint graves causæ hic quaeritur. Existimat Panorm. eas graves dici, quæ delegato suæ industriæ ratione committuntur, item causas matrimoniales. Sed rectius Decius hic num. 38, putat id reliquendum iudicis arbitrio, juxta vulgatam juris sententiam, quæ ea, quæ non sunt à jure determinata, censentur arbitrio iudicis relicta, text. in l. 1 in fine D. De iure delict. l. 1, D. De effraкторib. & c. 4. in fine hoc tit. cum similibus. Intellige verò hoc loco iudicem ipsum delegatum, arg. c. *Super litteris* 20, sup. De rescr. Neque verum est, causas matrimoniales subdelegari non posse, cum contrarium constet ex c. *Ex litteris* 4, inf. De in integ. restitut. Quamvis hodie non nisi Episcopis committantur ex constit. Concil. Trident. Sess. 24, c. 20, D. reform. Est quidem explorati juris, in iis, quæ respectu industriæ vel fidei personæ alicui committuntur, cessare subdelegationem, c. fin. §. 1 hoc tit. & c. *iscui* 12, eod. in 6; verum id non fit propter causæ gravitatem, sed quia ita deleganti visum fuit, ut ipsemet delegatus causam exequatur: mandati autem fines diligenter sunt custodiendi, d. l. *Diligenter* D. Mandati. Itaque ut rem totam brevissimis verbis comprehendam, summi Principis delegatus semper subdelegare potest, nisi ejus industria electa fuerit, aut causæ gravitas subdelegationem dissuadeat, iurib. hætenus alleg.

In Cap. Præterea 5.

SUMMARI A.

1. Iudicis delegati potestas.
2. Concesso aliquo, ea omnia concessa intelligi, sine quibus illud consistere non potest.

Rescribit hoc Caput S. Pontifex, delegatum simpliciter constitutum posse partes compellere, centumaces coercere, omniaque facere, quæ ad causæ expeditionem spectant. Similis textus est in c. *Suspensionis* 39, §. 1, eod. Item eleganter Javelenus J.C. cui jurisdi-